

Προς

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μεσογείων 119, 101 92 Αθήνα
Υπόψη: κ. Υπουργού, Καθ. Γ. Σταθάκη

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση για τον Εθνικό Σχεδιασμό για την Ενέργεια και το Κλίμα

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 515
Αθήνα, 03.12.2018

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως βασικό της στόχο, όσον αφορά την ενεργειακή και κλιματική πολιτική, τη μείωση των εκπομπών Αερίων Φαινομένου του Θερμοκηπίου (ΑΦΘ) κατά τουλάχιστον 80% το 2050 σε σχέση με το 1990. Την προτεραιότητα της μείωσης των εκπομπών ΑΦΘ αναγνωρίζει σαφώς και το υπό διαβούλευση Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) ήδη στον πρόλογο του κειμένου (σελ. 5). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε τον Οκτώβριο 2014 να τεθεί ως ενδιάμεσος στόχος της ΕΕ για το 2030 η μείωση των εκπομπών ΑΦΘ κατά τουλάχιστον 40%. Τον Ιούνιο 2018 το Συμβούλιο Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν ότι το 2030 η συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών στην τελική κατανάλωση ενέργειας το 2030 θα είναι τουλάχιστον 32% και η κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ το 2030 θα είναι τουλάχιστον 32,5% χαμηλότερη (σε σχέση με την πρόβλεψη του 2007 για την κατανάλωση το 2030). Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν θέσει στόχο για το 2030 η μεταφορική ικανότητα -για εισαγωγές- των ηλεκτρικών διασυνδέσεων κάθε κράτους μέλους να ισούται τουλάχιστον με το 15% της συνολικής εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος σε κάθε κράτος-μέλος. Πέρα από αυτούς τους τέσσερις ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της ΕΕ για το 2030, η διεθνής κοινότητα έχει δεσμευθεί το 2015 -με τη συμφωνία του Παρισιού- ότι η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας της Γης θα πρέπει να είναι πολύ λιγότερη από 2° C. Το 2015 επίσης ο ΟΗΕ υιοθέτησε την ατζέντα Βιώσιμης Ανάπτυξης και τους 17 Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030 –κάθε ένας από αυτούς εξειδικεύεται σε μια σειρά πολύ συγκεκριμένων και πρακτικών επιμέρους στόχων. Ο Στόχος 7 απαιτεί να έχουν όλοι το 2030 πρόσβαση σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια. Ο Στόχος 13 απαιτεί να ληφθούν επείγουσες δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της. Με βάση αυτό το ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο, η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) στην ετήσια έκθεσή της το Νοέμβριο 2018 αναπτύσσει το Σενάριο Βιώσιμης Ανάπτυξης -για την επίτευξη αυτών των στόχων- το οποίο προβλέπει ότι το 2040 οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) θα καλύπτουν το 67% της παγκόσμιας παραγωγής ηλεκτρισμού. Σε αυτό το

ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο καλείται η χώρα μας να αναπτύξει το δικό της μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό αλλά και να υποβάλλει εντός του 2019 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το οριστικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα με ορίζοντα το 2030, σύμφωνα με τις προβλέψεις του συμφωνημένου κειμένου του Κανονισμού για τη Διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης.

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιριών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ) πιστεύει ότι το ΕΣΕΚ με ορίζοντα το 2030 θα πρέπει να έχει ένα διττό κύριο στόχο: Από τη μία να οδηγήσει στην επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων για τη μείωση των εκπομπών ΑΦΘ, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και τη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό μίγμα κατοχυρώνοντας παράλληλα την επαρκή τροφοδοσία της χώρας σε ηλεκτρισμό και φυσικό αέριο και από την άλλη να μετατρέψει τον ενεργειακό και περιβαλλοντικό τομέα της εθνικής οικονομίας σε βασικό τροφοδότη των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης που όλοι αναγνωρίζουμε ότι πρέπει να επιτευχθούν τα επόμενα χρόνια.

Με βασικό οδηγό αυτό το διπλό στόχο, ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι ο τομέας ηλεκτρισμού στην Ελλάδα θα πρέπει να ακολουθήσει τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ευρωπαϊκή βιομηχανία ηλεκτρισμού –μέσω της Eurelectric- για παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρισμού με μηδενικές συνολικές εκπομπές ΑΦΘ (net-zero GHG emissions) στην ΕΕ μέχρι το 2045. Αυτός άλλωστε ο στόχος της Eurelectric βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με τη στρατηγική που δημοσίευσε το Νοέμβριο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μια οικονομία μηδενικών συνολικών εκπομπών ΑΦΘ το 2050. Σε όλα τα σενάρια που αποτυπώνονται σε αυτή τη στρατηγική ο ενεργειακός τομέας της ΕΕ οδεύει στο σύνολό του προς μηδενικές συνολικές εκπομπές ΑΦΘ το 2050. Πολύ σημαντική συμβολή σε αυτή την προσπάθεια έχει ο τομέας του ηλεκτρισμού και ο εξηλεκτρισμός της τελικής χρήσης ενέργειας σε αρκετούς τομείς (π.χ. μεταφορές, θέρμανση). Πράγματι, όλα τα σενάρια που περιλαμβάνονται στη μακροχρόνια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2050 προβλέπουν αύξηση στην παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια στην ΕΕ από 35% έως 150% (δηλ. μέση ετήσια αύξηση περίπου 1% έως 2,9% ανάλογα με το σενάριο) το 2050 σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα. Αντίστοιχα, τα αποτελέσματα της πρόσφατης (Νοέμβριος 2018) έκθεσης “Decarbonization Pathways” της Eurelectric προβλέπουν μέση ετήσια αύξηση της ζήτησης ηλεκτρισμού στην ΕΕ από 1,4%-2,1% για την περίοδο μέχρι το 2050 (για μείωση των εκπομπών ΑΦΘ της ΕΕ κατά 80% έως 95% αντίστοιχα, σε σχέση με το 1990).

Για τη χώρα μας αυτό σημαίνει ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού από λιγνίτη θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά τα επόμενα χρόνια (καθώς, βάσει των προσπαθειών για επίτευξη των κλιματικών στόχων, θα επιδεινώνονται τα οικονομικά αυτής της δραστηριότητας), όπως άλλωστε ήδη συμβαίνει, με το μερίδιο των ΑΠΕ να αυξάνεται και το φυσικό αέριο (στις διάφορες μορφές του) να λειτουργεί ως το στρατηγικό καύσιμο-γέφυρα κατά τη μεταβατική περίοδο ως το 2050 καθώς:

- παρέχει την απαραίτητη ευελιξία και αξιοπιστία για την κάλυψη της μεταβαλλόμενης ή/και στοχαστικής παραγωγής των ανανεώσιμων πηγών

- αξιοποιεί τη γεωστρατηγική θέση της χώρας, η οποία αναμένεται να καταστεί ένας ισχυρός περιφερειακός κόμβος (hub) με τη κατασκευή των νέων αγωγών φυσικού αερίου
- προσφέρει τη δυνατότητα επενδύσεων σε πιο αποδοτικές τεχνολογίες αιχμής για τη σταδιακή και προγραμματισμένη υποκατάσταση της λιγνιτικής παραγωγής

Ειδικά το ζήτημα της ευελιξίας βρίσκεται στο επίκεντρο του σχεδιασμού των αγορών ηλεκτρισμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ακριβώς αυτή την ευελιξία στη λειτουργία των αγορών και των συστημάτων ηλεκτρισμού στοχεύουν να διασφαλίσουν οι Κανονισμοί της ΕΕ 2015/1222 για την ενδομερήσια αγορά και 2017/2195 για την αγορά εξισορρόπησης. Ο Ευρωπαϊκός Διαχειριστής ENTSO-E από την πλευρά του έχει αναμορφώσει την παραδοσιακή προσέγγιση στο ζήτημα της ασφάλειας εφοδιασμού στον ηλεκτρισμό εντάσσοντας και το στόχο της διασφάλισης επαρκούς ποσότητας ευέλικτης ισχύος –από κάθε διαθέσιμη πηγή όπως π.χ. οι ευέλικτες κατανεμόμενες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, η απόκριση ζήτησης, η αποθήκευση και το διασυνοριακό εμπόριο- στην ετήσια πανευρωπαϊκή μελέτη επάρκειας πηγών ισχύος που καταρτίζει. Η αυξημένη ανάγκη των ηλεκτρικών συστημάτων στην ΕΕ για ευέλικτες πηγές ισχύος αποτυπώνεται με σαφή τρόπο σε πρόσφατη (Οκτώβριος 2018) μελέτη της Accenture που προβλέπει ότι σε έξι κράτη-μέλη της ΕΕ (Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ολλανδία, Ιρλανδία και Μεγάλη Βρετανία) θα απαιτηθούν μέχρι το 2030 περίπου 55-90 GW πρόσθετης ευέλικτης ισχύος. Προφανώς ανάλογες απαιτήσεις θα υπάρχουν και σε άλλες χώρες της ΕΕ με πολύ μεγάλη διείσδυση κυμαινόμενων ΑΠΕ.

Με βάση τα ως άνω δεδομένα θα ήταν αναμενόμενο το υπό διαβούλευση Σχέδιο να αποτυπώνει –όσον αφορά τον ηλεκτρισμό- μια ξεκάθαρη εικόνα μετάβασης από τη σημερινή κατάσταση –με το λιγνίτη, το φυσικό αέριο και τις ΑΠΕ να έχουν περίπου από 1/3 μερίδιο στην κάλυψη της ζήτησης στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα- στη νέα όπου η ηλεκτρική ενέργεια θα παράγεται κυρίως από ΑΠΕ με το φυσικό αέριο να λειτουργεί μεταβατικά ως το κύριο καύσιμο για τις υπολειπόμενες κατανεμόμενες μονάδες. Μια εικόνα δηλαδή που αυτή τη στιγμή φαίνεται να διαμορφώνεται σε όλες σχεδόν τις χώρες της ΕΕ με ορίζοντα το 2030. Το παρόν Σχέδιο αντιθέτως δίνει μια ασαφή εικόνα –όπως αυτή αποτυπώνεται στο κεφάλαιο 5 και στα Παραρτήματα με τα αποτελέσματα των ενεργειακών μοντέλων- και θεωρούμε ότι αυτό κυρίως οφείλεται στις παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί και οι οποίες –όπως αναλυτικά εξηγούμε παρακάτω- θα πρέπει οπωσδήποτε να επικαιροποιηθούν στο πλαίσιο του οριστικού ΕΣΕΚ που θα υποβάλλει η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν το τέλος του 2019. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι εύλογο μετά από μια δωδεκαετία εφαρμογής εκτεταμένων δράσεων και πολιτικών με στόχο την απανθρακοποίηση του ενεργειακού μίγματος, η αναλογία του λιγνίτη προς το φυσικό αέριο στην ηλεκτροπαραγωγή να παραμένει αμετάβλητη το 2030 –δηλ. στο 1:1- σε σχέση με το 2017.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη το γενικό ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο καθώς και τη βασική παρατήρηση επί του θεμελιώδους ζητήματος των παραδοχών που χρησιμοποιούνται, ο ΕΣΑΗ επιθυμεί να καταθέσει τις εξής παρατηρήσεις στα επιμέρους κεφάλαια του υπό διαβούλευση Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα:

- 1) Κεφάλαιο 2, σελ. 8: Ο Πίνακας 1 επιγράφεται ως «Εγκατεστημένη Ισχύς» φαίνεται όμως ότι αποτυπώνει την καθαρή κι όχι την εγκατεστημένη ισχύ των λιγνιτικών μονάδων καθώς και των μονάδων φυσικού αερίου. Παρόμοια αποσαφήνιση απαιτείται και σε άλλα σημεία του κειμένου του ΕΣΕΚ.
- 2) Κεφάλαιο 2, σελ. 31 & 87-88: Όσον αφορά την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού είναι απαραίτητο να τονίσει το παρόν Σχέδιο ότι παραμένει ατελής ο σχεδιασμός της αγοράς καθώς οργανωμένη αγορά λειτουργεί μόνο σε προημερήσιο επίπεδο και απουσιάζει το σκέλος της προθεσμιακής, της ενδοημερήσιας και της αγοράς εξισορρόπησης. Αυτός ακριβώς ο μη ολοκληρωμένος σχεδιασμός της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού οδηγεί (σε συνδυασμό και με την παραμένουσα δομή των συμμετεχόντων στην αγορά) στην αδυναμία αποκάλυψης της πραγματικής αξίας του αγαθού του ηλεκτρισμού σε κάθε χρονική στιγμή. Συνέπεια αυτού είναι η δυσκολία του ελληνικού ηλεκτρικού συστήματος να εξασφαλίσει τις απαραίτητες εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας σε περιόδους σπανιότητας στην ελληνική αγορά (για παράδειγμα κατά την πρόσφατη ενεργειακή κρίση στο διάστημα Δεκέμβριος 2016-Φεβρουάριος 2017). Πρέπει επίσης να αποτυπωθεί στο ΕΣΕΚ η απουσία σύζευξης της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού με τις γειτονικές αγορές κρατών-μελών της ΕΕ (δηλ. Ιταλία και Βουλγαρία).
- 3) Κεφάλαιο 3, σελ. 39: Το κείμενο του ΕΣΕΚ αναφέρει ότι κύριος στόχος του Σχεδίου είναι ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός των πολιτικών και των μέτρων που θα συντελέσουν στην επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών στόχων. Το ίδιο όμως το κείμενο του ΕΣΕΚ μόνο συνοπτικά ή/και επιγραμματικά αναφέρεται -στο Κεφάλαιο 6- στις πολιτικές και στα μέτρα αυτά. Όσον αφορά δε τον προγραμματισμό των μέτρων απουσιάζει κάθε χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους. Αντίθετα, φαίνεται ότι το κύριο βάρος (πέρα από την αναλυτική πράγματι αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης) κατά την κατάρτιση του ΕΣΕΚ δόθηκε στη στοχοθεσία και την υλοποίηση του βασικού σεναρίου μέσω της εφαρμογής των ενεργειακών και οικονομικών μοντέλων που χρησιμοποιήθηκαν.
- 4) Κεφάλαιο 3, σελ. 41-42: Παρατηρούμε ότι και στους τρεις τομείς (εκπομπές ΑΦΘ, συμμετοχή ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα και ενεργειακή απόδοση) οι τιμές που επιτυγχάνει η εφαρμογή του βασικού (και μοναδικού) σεναρίου του ΕΣΕΚ είναι υψηλότερες των εθνικών στόχων (όπως αυτοί αναφέρονται στο ΕΣΕΚ). Θεωρούμε ότι αυτή η θετική απόκλιση πρέπει να αιτιολογηθεί με βάση π.χ. την αύξηση του ΑΕΠ ή/και την αύξηση της απασχόλησης που επιτυγχάνεται με αυτές τις υψηλότερες τιμές στους τρεις αυτούς στόχους. Επιπλέον θεωρούμε ιδιαίτερα θετικό τη συμπερίληψη στο ΕΣΕΚ του Πίνακα 2 με τους ποσοτικούς στόχους για τη μείωση ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων και θεωρούμε ότι το οριστικό Σχέδιο που θα κατατεθεί εντός του 2019 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να περιλαμβάνει και έναν πίνακα ή/και αναφορά ότι η υλοποίηση του βασικού σεναρίου του ΕΣΕΚ και τα αποτελέσματα που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα ευθυγραμμίζονται με την τήρηση των ορίων που αποτυπώνονται στον Πίνακα 2 του παρόντος Σχεδίου.

- 5) Κεφάλαιο 3, σελ. 46: Ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι το ΕΣΕΚ πρέπει να είναι πιο σαφές και συγκεκριμένο όσον αφορά τη διασύνδεση των νησιών του Αιγαίου με το ηπειρωτικό Σύστημα. Ειδικότερα, ενώ στην ενότητα 3.3.1. αναφέρεται ότι στόχος είναι η διασύνδεση σχεδόν όλων των νησιών μέχρι το 2029/30 στη σελίδα 177 του κειμένου αναφέρεται ότι η σκοπιμότητα διασύνδεσης των νησιών του ΒΑ Αιγαίου είναι υπό διερεύνηση ενώ κατόπιν στον Πίνακα της σελίδας 209 αναφέρεται ότι η διασύνδεση των νησιών του Β. Αιγαίου θα λειτουργεί το 2031. Αυτή η ασάφεια δεν θα πρέπει να υπάρχει στο οριστικό Σχέδιο. Ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι η διασύνδεση όλων των νησιών του Αιγαίου (με την εξαίρεση ίσως κάποιων πολύ μικρών Συστημάτων) είναι όχι μόνο αδήριτη ανάγκη –προκειμένου τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις της χώρας να πάψουν να επιβαρύνονται με το υπέρογκο κόστος των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) και προκειμένου να αξιοποιηθεί το πλούσιο δυναμικό ΑΠΕ των νησιών- αλλά και μια μεγάλη ευκαιρία να πραγματοποιηθεί με μειωμένο κόστος για τους καταναλωτές στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα όπως σωστά αναφέρει το υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ υπάρχει η δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης της κατασκευής των ηλεκτρικών διασυνδέσεων των νησιών με έσοδα από τη δημοπράτηση έως 25 εκ. EUA από το ευρωπαϊκό απόθεμα του EU ETS. Επιπλέον όμως – και αυτό δεν αναφέρεται στο ΕΣΕΚ και ειδικότερα στις σελίδες 176-177- η διασύνδεση Αττική-Κρήτη μπορεί να πραγματοποιηθεί ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (Project of Common Interest, PCI) της ΕΕ και να τύχει οικονομικής ενίσχυσης από το ταμείο CEF (Connecting Europe Facility) της ΕΕ. Για όλους αυτούς τους λόγους θα πρέπει το ΕΣΕΚ να περιλαμβάνει προγραμματισμό κατασκευής και λειτουργίας των διασυνδέσεων των νησιών –πέραν της Κρήτης που τοποθετείται στο 2022- πολύ πριν το 2030.
- 6) Κεφάλαιο 3, σελ. 50: Είναι αδιαμφισβήτητο τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο ότι η λειτουργία ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών οδηγεί σε μείωση του κόστους για τους καταναλωτές. Τα στοιχεία τόσο της Eurostat όσο και της Eurelectric δείχνουν ότι η συνιστώσα για την παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας είναι η μόνη –λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού στις συζευγμένες ευρωπαϊκές αγορές- με πτωτικές τάσεις τα τελευταία χρόνια στο σύνολο της ΕΕ ενώ αντίθετα ο λογαριασμός επιβαρύνεται από τις συνιστώσες που αφορούν φόρους/τέλη και τα δίκτυα. Όμως και στη λιανική αγορά ηλεκτρισμού στη χώρα μας οι καταναλωτές τα τελευταία χρόνια μπορούν να έχουν πρόσβαση σε φθηνότερα τιμολόγια (για το ανταγωνιστικό σκέλος της ενέργειας) χάριν του ισχυρού –έστω και περιορισμένου ακόμα σε όγκο- ανταγωνισμού που έχει επιτευχθεί μέσω των πολλών διαφορετικών προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα, η ύπαρξη καλά σχεδιασμένων και καλά λειτουργουσών αγορών ηλεκτρισμού είναι εκ των ων ουκ άνευ για την επίτευξη της μεγάλης διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα αφού αυτές θα προσφέρουν το περιβάλλον για να αναπτυχθούν τα επόμενα χρόνια έργα ΑΠΕ χωρίς την ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης ενώ ταυτόχρονα θα επιτρέψουν –ιδίως μέσω των αγορών εξισορρόπησης- την κάλυψη της διακύμανσης πολύ μεγάλων ποσοτήτων ισχύος κι ενέργειας από κυμαινόμενες ΑΠΕ (αιολικά, φ/β).
- 7) Κεφάλαιο 4, σελ. 78: Το κείμενο του ΕΣΕΚ αναφέρει ότι η εποχική αποθήκευση Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) για την εκπλήρωση του όρου της άδειας

παραγωγής ορισμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής κρίθηκε ως τεχνικά μη εφικτή. Το ορθό και πλήρες όμως είναι –όπως άλλωστε αναφέρει τόσο το Σχέδιο Προληπτικής Δράσης όσο και το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης για το φυσικό αέριο- ότι θα γίνεται αξιοποίηση ορισμένης δυναμικότητας των εγκαταστάσεων της Ρεβυθούσας για την εποχική αποθήκευση (Δεκ-Φεβ) ΥΦΑ για ηλεκτροπαραγωγή που θα αναλογεί σε πλήρη φόρτιση των συγκεκριμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής για 16 ώρες ανά ημέρα και για 5 ημέρες (είναι η δράση Δ5 του Σχεδίου Προληπτικής Δράσης).

- 8) Κεφάλαιο 4, σελ. 90-93 & 189: Όσον αφορά στη λειτουργία της υφιστάμενης αγοράς– αλλά θεωρούμε και των νέων αγορών ηλεκτρισμού- είναι ιδιαίτερα σημαντική η παραδοχή της Πολιτείας – όπως αποτυπώνεται στο κείμενο του ΕΣΕΚ- ότι τόσο η μεθοδολογία για τη συσχέτιση του κατωφλίου της τιμής προσφοράς των υδροηλεκτρικών με την σπανιότητα του νερού στους ταμειευτήρες όσο και η εφαρμογή του κανόνα του ελάχιστου μεταβλητού κόστους οδήγησαν σε ενίσχυση του ανταγωνισμού στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού. Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη ότι ουδείς σχεδιασμός υπάρχει για αλλαγή της δομής αγοράς όσον αφορά στα μεγάλα υδροηλεκτρικά, ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι η μεθοδολογία ορισμού του κυμαινόμενου κατωφλίου τιμής προσφοράς των υδροηλεκτρικών πρέπει να παραμείνει και στη λειτουργία των νέων αγορών ηλεκτρισμού και να συμπεριληφθεί στον Κανονισμό του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας καθώς και τον Κανονισμό της Αγοράς Εξισορρόπησης. Επιπλέον ο Σύνδεσμός μας πιστεύει ότι μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί κατά την επιλογή των παραμέτρων εκείνων που αφορούν στη λειτουργία των νέων αγορών ηλεκτρισμού, ιδιαίτερα κατά την πρώτη φάση λειτουργίας τους. Συγκεκριμένα θα πρέπει εξαρχής να ληφθεί μέριμνα ώστε αφενός η προημερήσια αγορά να διατηρήσει ικανή ρευστότητα προκειμένου οι τιμές της να αντανakλούν πράγματι το βραχυχρόνιο κόστος παραγωγής ηλεκτρισμού και αφετέρου να μη δημιουργηθούν καταστάσεις όπου συγκεκριμένες μονάδες, αν και ενδεχομένως ακριβότερες, θα λειτουργούν κατά προτεραιότητα μέσω της εκ των προτέρων κατανομής τους από το δεσπόζοντα παίκτη για την εξυπηρέτηση προθεσμιακών και διμερών συμβολαίων. Επιπρόσθετα –και αυτό το θέμα αφορά και την ασφάλεια εφοδιασμού- ο καθορισμός από τον Διαχειριστή του Συστήματος των αναγκών - για τη λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος- ποσοτήτων εφεδρείας στην Αγορά Εξισορρόπησης θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα όσα επιτάσσει ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2017/1485.

Όσον αφορά τον υφιστάμενο μηχανισμό δημοπρασιών προθεσμιακών προϊόντων ηλεκτρισμού ΝΟΜΕ θεωρούμε ότι στο κείμενο του ΕΣΕΚ δεν θα πρέπει να υπάρχει απλή αναφορά στην αντικατάστασή του, αλλά και συγκεκριμένος προγραμματισμός για το πότε και πώς (εργαλεία αγοράς ή/και δομικές μεταρρυθμίσεις) αυτή θα γίνει.

- 9) Κεφάλαιο 5, σελ. 103 & Κεφάλαιο 6: Το υπό διαβούλευση Σχέδιο περιλαμβάνει μόνο ένα σενάριο εξέλιξης της οικονομίας και του ενεργειακού συστήματος της χώρας. Η πρακτική αυτή δεν είναι συνήθης για μακροχρόνιες μελέτες εξέλιξης οποιουδήποτε ενεργειακού συστήματος. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η μακροχρόνια ενεργειακή και κλιματική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Νοέμβριος 2018) με ορίζοντα το 2050 περιλαμβάνει οκτώ σενάρια. Θεωρούμε λοιπόν ότι και το οριστικό ΕΣΕΚ της Ελλάδας θα

πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δυο σενάρια όπου το πρώτο θα περιέχει υφιστάμενες και ήδη προγραμματισμένες πολιτικές και το δεύτερο σενάριο θα προσθέτει τις νέες απαραίτητες πολιτικές έτσι ώστε να επιτευχθούν (ή και να υπερκερασθούν) οι εθνικοί στόχοι για το 2030. Στην παρούσα μορφή του το ΕΣΕΚ δεν καθιστά σαφές μέχρι ποίου σημείου θα μας έφταναν οι υφιστάμενες και προγραμματισμένες πολιτικές και ποια απόσταση καλούνται να καλύψουν από εκεί και πέρα νέες πολιτικές και μέτρα, όπως αυτά που περιγράφονται στο Κεφάλαιο 6.

- 10) Κεφάλαιο 5, σελ. 105 & σελ. 207-208: Το ζήτημα των παραδοχών που χρησιμοποιούνται για την κατάσταση του βασικού σεναρίου είναι κορυφαίας σπουδαιότητας. Ο συμφωνηθείς Κανονισμός για τη Διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης απαιτεί τα εθνικά σχέδια των κρατών-μελών να βασίζονται σε στιβαρές και συνεκτικές –μεταξύ των- παραδοχές καθώς και να κάνουν δημόσια προσβάσιμη ουσιώδη πληροφόρηση επί των παραδοχών που χρησιμοποιούνται. Θεωρούμε ότι και οι δυο αυτές προϋποθέσεις απουσιάζουν από το υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ και θεωρούμε απαραίτητο να πληρούνται στο οριστικό Σχέδιο που θα καταθέσει η χώρα εντός του 2019.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το ζήτημα της πληροφόρησης δεν παρέχεται καμία επεξήγηση για τις πηγές που χρησιμοποιούνται ή/και αιτιολόγηση για την επιλογή των συγκεκριμένων πηγών. Πιστεύουμε ότι το οριστικό ΕΣΕΚ θα πρέπει να έχει την αναλυτική λίστα όλων των πηγών που χρησιμοποιούνται, την αιτιολόγηση καθώς και πληροφόρηση σχετικά με το αν οι παραδοχές που χρησιμοποιεί το ελληνικό Σχέδιο προέρχονται από κάποιο κοινό σετ παραδοχών που χρησιμοποιείται για την κατάρτιση Σχεδίων και άλλων κρατών-μελών της ΕΕ. Θα ήταν επίσης θετικό να υπήρχε στη διάθεση όλων των ενδιαφερομένων το σύνολο των παραδοχών που κάθε φορά χρησιμοποιεί το ΕΣΕΚ σε επεξεργάσιμη μορφή (π.χ. αρχείο Excel).

Όσον αφορά τις ίδιες τις παραδοχές που χρησιμοποιεί το παρόν Σχέδιο, παρατηρούμε ότι η εξέλιξη του ΑΕΠ την περίοδο 2016-2030 συνεπάγεται ένα μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης περίπου 1,9%. Το ίδιο το σχέδιο όμως στη σελ. 2 αναφέρεται σε ρυθμούς αύξησης άνω του 2%. Όσον αφορά τις παραδοχές για τις τιμές καυσίμων και δικαιωμάτων εκπομπής EUA, γίνεται κατανοητό ότι αυτές προέρχονται από το Σενάριο Αναφοράς 2016 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU Reference Scenario 2016). Καθώς όμως βρισκόμαστε ήδη στο τέλος του 2018 και οι παραδοχές αυτού του σεναρίου ανάγονται στην περίοδο του 2015 προκύπτει αδήριτη ανάγκη για επικαιροποίηση αυτών των παραδοχών, δεδομένου ότι η σημερινές μακροχρόνιες προβλέψεις για το σύνολο των παραμέτρων του βασικού σεναρίου (τιμές CO₂, τιμές καυσίμων) διαφοροποιούνται αισθητά από τις χρησιμοποιηθείσες. Άλλωστε και η ίδια Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υιοθετήσει στο εν τω μεταξύ τη μακροχρόνια στρατηγική για το 2050 η οποία προφανώς και στηρίζεται σε διαφορετικό σετ παραδοχών (εκτός του baseline scenario). Η ανάγκη επικαιροποίησης είναι χαρακτηριστική στην περίπτωση του κόστους του φυσικού αερίου όπου το παρόν Σχέδιο προβλέπει τιμές περίπου 38 Ευρώ/MWh το 2030 όταν η προθεσμιακή τιμή στο TTF για το 2019 κινείται στα 22 Ευρώ/MWh, για το 2023 στα 17,5 Ευρώ/MWh –σαφής πτωτική τάση- και όταν μια πλειάδα νέων έργων υδροποίησης φυσικού αερίου αναμένονται να λειτουργήσουν τα επόμενα χρόνια σε παγκόσμιο επίπεδο αυξάνοντας κατά πολύ τη συνολική προσφορά σε φυσικό αέριο. Θα πρέπει

επίσης να υπογραμμισθεί ότι η ετήσια έκθεση της IEA (WEO 2018), που δημοσιεύθηκε την ίδια χρονική περίοδο με το υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ, έχει τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη το 2030 περίπου 23-24 Ευρώ/MWh.

- 11) Κεφάλαιο 5, σελ. 109-117, 210, & 214-215: Όσον αφορά τα αποτελέσματα του ΕΣΕΚ και ειδικότερα των τομέα του ηλεκτρισμού πρέπει πρώτα από όλα να παρατηρήσουμε τη μηδενική μεταβολή στη ζήτηση ηλεκτρισμού το 2030 σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα. Συγκεκριμένα από τους πίνακες στις σελίδες 210 και 215 συνάγεται ότι η ζήτηση ηλεκτρισμού το 2030 στο τότε Διασυνδεδεμένο Σύστημα θα βρίσκεται στα επίπεδα των 58 TWh (δεν περιλαμβάνεται η κατανάλωση από την αυτοπαραγωγή των διυλιστηρίων), δηλαδή περίπου όση η συνολική ζήτηση ηλεκτρισμού στην Ελλάδα το 2017 όπως αυτή αποτυπώνεται στα μηνιαία δελτία του ΑΔΜΗΕ για το Διασυνδεδεμένο Σύστημα και του ΔΕΔΔΗΕ για τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ). Μας προκαλεί λοιπόν ιδιαίτερη εντύπωση το γεγονός ότι ενώ το Σχέδιο προβλέπει συνολική αύξηση του ΑΕΠ περίπου 30% από το 2016 στο 2030 και αύξηση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στο ίδιο διάστημα κατά περίπου 7%, εντούτοις η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια παραμένει αμετάβλητη, ενώ ταυτόχρονα θεωρείται ότι το 2030 η διείσδυση ηλεκτρικών επιβατικών οχημάτων θα ανέρχεται στο 10% του συνολικού στόλου. Η πρόβλεψη αυτή ουσιαστικά αναδεικνύει την Ελλάδα ως μια ιδιαίτερη περίπτωση εντός της ΕΕ καθώς η μακροχρόνια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει αύξηση της παραγωγής ηλεκτρισμού το 2050 (σε σχέση με σήμερα) κατά 35%-150% (ανάλογα με το σενάριο) ενώ η ετήσια έκθεση της IEA (WEO 2108) αναφέρει ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού στην Ευρώπη το 2030 θα είναι αυξημένη κατά περίπου 5%-11% (ανάλογα με το σενάριο).

Όσον αφορά στα αποτελέσματα του ΕΣΕΚ για την εγκατεστημένη ισχύ ανά τεχνολογία η πρώτη παρατήρηση είναι ότι αυτή δίνεται συνολικά και δεν αναφέρονται οι συγκεκριμένες μονάδες που θα λειτουργούν. Θεωρούμε ότι καθώς το Σχέδιο αφορά μόνο το ελληνικό Ηλεκτρικό Σύστημα, η αποτύπωση της ισχύος σε επίπεδο μονάδας είναι και εφικτή κι επιθυμητή. Σε αυτή την περίπτωση θα ήταν δυνατή και η αξιολόγηση της βιωσιμότητας των λιγνιτικών μονάδων το 2030 που εμφανίζονται να έχουν συνολική εγκατεστημένη ισχύ 2.700 MW. Λαμβάνοντας υπόψη ότι σε αυτή την ισχύ περιλαμβάνεται και η νέα λιγνιτική μονάδα Πτολεμαΐδα 5 (με αυξημένη παραγωγή έναντι των υπόλοιπων λιγνιτικών) συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι λοιπές λιγνιτικές μονάδες θα λειτουργούν το 2030 με λιγότερες από 3.000 ισοδύναμες ώρες ανά έτος. Με τόσο περιορισμένη λειτουργία για μονάδες βάσης –οι οποίες εκ των πραγμάτων θα έχουν και μειωμένη συμμετοχή στην ενδοημερήσια και την αγορά εξισορρόπησης– αποτελεί ερωτηματικό η βιωσιμότητα τόσων λιγνιτικών μονάδων το 2030. Το ερώτημα αυτό ενισχύεται εάν ληφθεί υπόψη ότι μονάδες με εκπομπές άνω των 550 kg CO₂/MWh θα είναι μάλλον απίθανο να συμμετέχουν το 2030 σε αγορές διαθέσιμης ισχύος – σύμφωνα με τις θέσεις που έχουν διαμορφωθεί στον εν εξελίξει τριμερή διάλογο των Θεσμών της ΕΕ για το νέο Κανονισμό των Αγορών Ηλεκτρισμού. Για όλους αυτούς τους λόγους θεωρούμε απαραίτητο το οριστικό Σχέδιο να συνοδεύεται και από μελέτη προσδιορισμού έλλειψης επαρκών εσόδων (missing money problem) όσον αφορά τουλάχιστον τις κατανεμόμενες μονάδες, έτσι ώστε να διαπιστώνεται η προοπτική βιωσιμότητας αυτών. Η ανάγκη αυτής της οικονομικής ανάλυσης εντείνεται κι από το

γεγονός ότι τα πρόσφατα οικονομικά αποτελέσματα των τριών λιγνιτικών μονάδων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα αποεπένδυσης της ΔΕΗ είναι σημαντικά ζημιογόνα – και μάλιστα σε μια περίοδο που το κόστος των δικαιωμάτων EUA είναι κατά πολύ χαμηλότερο των 33,5 Ευρώ/τόνο που το ΕΣΕΚ έχει ως παραδοχή για το 2030. Ειδικά για τις λιγνιτικές μονάδες το οριστικό Σχέδιο θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι αυτές θα πρέπει το 2030 να συμμορφώνονται και με τις νέες βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που υιοθέτησε η ΕΕ το 2017. Άλλωστε το ίδιο το υπό διαβούλευση Σχέδιο σημειώνει στη σελίδα 58 ότι τα νέα όρια που εισάγουν οι πρόσφατες βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές «δημιουργούν σημαντικές δυσκολίες συμμόρφωσης των υφιστάμενων μονάδων με εύλογο κόστος και αποτελούν σημαντική πρόσθετη περιοριστική παράμετρο».

Αναφορικά με τις μονάδες φυσικού αερίου εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι για την επόμενη δωδεκαετία δεν προβλέπεται καμία μεταβολή στην εγκατεστημένη ισχύ τους και αυτό παρά το γεγονός της πολύ αυξημένης ανάγκης για ευέλικτη ισχύ –λόγω της μεγάλης διείσδυσης των κυμαινόμενων ΑΠΕ- και παρά το γεγονός ότι ήδη έχει ανακοινωθεί τουλάχιστον μια νέα επένδυση σε μονάδα φυσικού αερίου. Όσον αφορά την παραγωγή των μονάδων φυσικού αερίου και τη σημαντική μείωσή της το 2030 σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα, αυτό προφανώς είναι το αποτέλεσμα του εξαιρετικά υψηλού κόστους φυσικού αερίου που λαμβάνει ως παραδοχή το υπό διαβούλευση Σχέδιο. Πιστεύουμε ότι το οριστικό Σχέδιο –με την επικαιροποίηση των παραδοχών που εισάγονται στα ενεργειακά μοντέλα- θα αποτυπώσει μια αισθητά διαφορετική κατάσταση.

Σχετικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ ως το 2030 (περίπου 8 GW επιπλέον της σημερινής τους ισχύς) το βασικό ζήτημα που αναμένουμε να διευκρινίσει το οριστικό Σχέδιο είναι όχι τόσο το μέγεθος της επιπλέον ισχύος (αυτό μάλλον προκύπτει ως αυτόματο αποτέλεσμα από τη στιγμή που ο ευρωπαϊκός στόχος τέθηκε στο 32% για το 2030) αλλά το πώς θα γίνει εφικτή η κατασκευή και λειτουργία στο ηλεκτρικό Σύστημα και την αγορά ηλεκτρισμού αυτών των νέων μονάδων ΑΠΕ. Συγκεκριμένα θα πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα του χωροταξικού σχεδιασμού και των διαθέσιμων εκτάσεων για τα νέα έργα ΑΠΕ καθώς βέβαια και το ποιες νέες επενδύσεις απαιτούνται –και πότε- τόσο στο Σύστημα Μεταφοράς όσο και στο Δίκτυο Διανομής έτσι ώστε να είναι εφικτή η ενσωμάτωση των νέων έργων ΑΠΕ. Κι επειδή η εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ το 2030 –κι ιδιαίτερα στην κατοπινή περίοδο προς το 2050- θα είναι πολλαπλάσια της ημερήσιας αιχμής γίνεται σαφές ότι θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά η διαθέσιμη μεταφορική ισχύς για εξαγωγές στις διεθνείς ηλεκτρικές διασυνδέσεις της χώρας ή/και να κατασκευαστούν νέες διασυνδέσεις τόσο για την εξαγωγή της ενέργειας των ΑΠΕ όσο και για την καλύτερη ενσωμάτωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας.

Σχετικά με την αποθήκευση ενέργειας το παρόν Σχέδιο δεν αναφέρει τί είδους έργα προβλέπεται να λειτουργούν το 2030. Θα πρέπει να είναι σαφές ποιο ποσοστό αφορά σε αντλησιοταμίευση και ποιο –ενδεχομένως- σε άλλα μέσα αποθήκευσης (π.χ. μπαταρίες, power to gas, κλπ).

Τέλος, ειδικά για το χρονικό διάστημα 2025-2030 όπου η εγκατεστημένη ισχύς των μονάδων ΑΠΕ καθίσταται καθοριστική για τη λειτουργία του Συστήματος, θεωρούμε σημαντικό να δοθούν αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με την ικανότητα του Συστήματος

να διαχειρίζεται την στοχαστική παραγωγή ΑΠΕ, τουλάχιστον, σε ωριαίο επίπεδο. Είναι σημαντικό ο Ενεργειακός Σχεδιασμός να μπορεί να εγγυηθεί ότι το συγκεκριμένο μείγμα ισχύος που προτείνεται σε συνδυασμό με τη διαθέσιμη αποθήκευση και τις διεθνείς διασυνδέσεις είναι σε θέση να απορροφήσουν πλήρως και ασφαλώς την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από μονάδες ΑΠΕ. Σε αντίθετη περίπτωση πλήττεται η ανταγωνιστικότητα των ΑΠΕ αλλά και η δυνατότητα εκπλήρωσης των εθνικών στόχων.

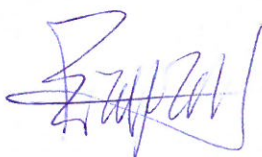
- 12) Κεφάλαιο 5, σελ. 136-137 & Κεφ. 6 σελ. 156: Το υπό διαβούλευση Σχέδιο αναφέρει ότι τα αποτελέσματα από τη χρήση των μοντέλων δείχνουν ότι τα ηλεκτρικά οχήματα θα αντιστοιχούν το 2030 στο 10% του στόλου των επιβατικών οχημάτων. Μάλιστα σχεδόν το 60% αυτής της διείσδυσης επιτυγχάνεται την τριετία 2028-2030 και το 30% μέσα σε ένα έτος- το 2030. Γίνεται βέβαια κατανοητό το πόσο μεγάλη αβεβαιότητα εμπεριέχεται σε αυτά τα αποτελέσματα όταν το 1/3 του στόχου της δωδεκαετούς περιόδου εξαρτάται από το τελευταίο έτος της περιόδου. Η αβεβαιότητα αυτή αυξάνεται εάν λάβουμε υπόψη –όπως αναφέρεται στο έκτο κεφάλαιο όπου καταγράφονται οι πολιτικές και τα μέτρα– ότι το κανονιστικό πλαίσιο δεν έχει ολοκληρωθεί, πλαίσιο οικονομικής υποστήριξης για την ηλεκτροκίνηση δεν υπάρχει και ούτε προγραμματισμός ανάπτυξης των απαραίτητων υποδομών φόρτισης. Ειδικά στο τελευταίο σημείο, η θέση του ΕΣΑΗ είναι ότι η εκτεταμένη ανάπτυξη των σημείων φόρτισης και οι ταχείς χρόνοι που απαιτούνται για την υλοποίηση αυτών –εάν θέλουμε να υπάρχουν πιθανότητες επίτευξης του στόχου για 10% ηλεκτροκίνηση το 2030– οδηγούν στην επιλογή του ανταγωνιστικού μοντέλου για την ανάπτυξη των σημείων φόρτισης.
- 13) Κεφάλαιο 6, σελ. 164. Όσον αφορά τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μέσω μηχανισμών της αγοράς είναι γνωστό ότι τα καθεστώτα επιβολής συγκεκριμένων στόχων ενεργειακής απόδοσης στους προμηθευτές και διανομείς ενέργειας οδηγούν σε επιπλέον κόστη, τα οποία έρχονται να προστεθούν σε μια ήδη υψηλή φορολογία επί των ενεργειακών προϊόντων. Ως γενική αρχή, θεωρούμε ότι η ενέργεια θα πρέπει να διακινείται ελεύθερα σε ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές και να είναι διαθέσιμη χωρίς επιπρόσθετα βάρη και στρεβλώσεις που είναι δυνατόν να προκαλέσουν αυτά. Ο βασικός στόχος των ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών είναι η ανεμπόδιστη παραγωγή, διακίνηση και προμήθεια ενέργειας με σκοπό την ενίσχυση τόσο του παραγωγικού ιστού όσο και την αναζωογόνηση του βιοτικού επιπέδου των νοικοκυριών της χώρας. Καθώς όμως η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες στήριξης της πολιτικής για την Ενεργειακή Ένωση, ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιρειών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ) θεωρεί ότι οι συμμετέχοντες στη διακίνηση και προμήθεια ενεργειακών προϊόντων –και συγκεκριμένα οι εταιρείες προμήθειας ηλεκτρισμού– μπορούν να συμβάλουν, στο μέτρο του δυνατού και κατ’ αναλογία των όσων ισχύουν στην τρέχουσα περίοδο 2014-2020, στην επίτευξη ενός μέρους του συνολικού στόχου. Στο πλαίσιο αυτό είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να διατηρηθεί και για την επόμενη περίοδο, 2021-2030, η εξαίρεση από τον καθορισμό του εθνικού στόχου των κατ’ όγκων πωλήσεων ενέργειας που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές. Θεωρούμε επίσης ότι η αποτίμηση των δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας των υπόχρεων μερών θα πρέπει να γίνεται και στο πλαίσιο μιας αγοράς ενεργειακής

αποδοτικότητας –ανάλογης των αγορών που έχουν δημιουργηθεί για τις εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου καθώς και εγγυήσεων προέλευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές- ώστε να μειωθεί το κόστος και να βελτιστοποιηθεί το όφελος από αυτές τις δράσεις.

Για την καλύτερη λειτουργία των καθεστώτων επιβολής στην περίοδο 2021-2030 ο ΕΣΑΗ προτείνει τη δυνατότητα ανταλλαγής Μονάδων Εξοικονόμησης Ενέργειας, την ελεύθερη επιλογή αναλογίας συμπεριφορικών και τεχνικών δράσεων, τη συμμετοχή των Διαχειριστών δικτύων στις δράσεις εξοικονόμησης με τεχνικά μέτρα και τη διαμόρφωση μεθοδολογίας για το κόστος συμμόρφωσης που θα είναι εκ των προτέρων γνωστή και θα λαμβάνει υπόψη το πλεόνασμα ή έλλειμμα της αγοράς πιστοποιητικών ενεργειακής αποδοτικότητας ώστε να αντανakλά τις πραγματικές συνθήκες αυτής.

- 14) Κεφάλαιο 5, σελ. 105: Είναι φανερό από το διάγραμμα 28 ότι για τις εκπομπές ΑΦΘ στους τομείς εκτός ΣΕΔΕ (Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας, EU ETS) δεν προβλέπεται καμία ουσιαστική μείωση για την περίοδο μέχρι το 2030. Καθώς όμως η μείωση σε αυτούς τους τομείς προήλθε κατά κύριο λόγο από την μείωση της κατανάλωσης ενεργειακών προϊόντων λόγω της οικονομικής κρίσης, τίθεται το ερώτημα εάν η κατά 30% αύξηση του ΑΕΠ την περίοδο 2016-2030 θέσει υπό αμφισβήτηση τα σημερινά επίπεδα εκπομπών ΑΦΘ στους τομείς εκτός ΣΕΔΕ και πώς (μέτρα και προγραμματισμός μέτρων) θα αποφευχθεί μια τέτοια εξέλιξη.
- 15) Παραρτήματα, σελ. 209: Στον πίνακα με τις παραδοχές αναφέρεται μόνο η νέα προγραμματιζόμενη διασύνδεση με τη Βουλγαρία. Ο πίνακας δεν περιλαμβάνει για παράδειγμα τη διασύνδεση με την Κύπρο, παρότι στη σελ. 174 του υπό διαβούλευση Σχεδίου γίνεται αναφορά σε αυτήν. Θεωρούμε ότι το οριστικό ΕΣΕΚ θα πρέπει να είναι σε συμφωνία με το πλάνο σχεδιασμού και ανάπτυξης του Συστήματος και των διασυνδέσεών του (όπως αυτό αποτυπώνεται στο Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Διαχειριστή του Συστήματος και στο TYNDP -Ten Year Network Development Plan- του ENTSO-E.) Επίσης το ΕΣΕΚ θα πρέπει να εξετάζει εάν επιτυγχάνεται ο στόχος του 15% για τις διασυνδέσεις ή/και ποια μέτρα απαιτούνται για την επίτευξή του.

Με εκτίμηση

Γιώργος Στάμτις

Γενικός Διευθυντής